

Resenärernas yttrande över Remissversion av Västmanlands regionala trafikförsörjningsprogram. Målhorisont 2035 utblick 2050

KTM240103

Resenärerna tackar för förtroendet att få inkomma med ett yttrande om trafikförsörjningsprogrammet och understryker vikten av att involvera resenärerna i frågor som påverkar situationen för kollektivtrafikens kunder.

Vi anser att Västmanlands regionala trafikförsörjningsprogram på ett bra sätt beskriver den planerade utvecklingen av trafiken i Västmanland.

Yttrandet är i 5 delar:

1. Presentation av organisationen Resenärerna.
2. Generella möjligheter till förbättringar för de som åker kollektivt.
3. Frågor från Region Västmanland, som vi särskilt ombetts att besvara.
4. Kommentarer till trafikförsörjningsprogrammet. Vad gäller detta vill vi understryka att vi uppskattar att det ofta påtalas att det måste vara enkelt att resa kollektivt. Denna fråga är helt avgörande för utvecklingen av kollektivtrafiken.
5. Resenärernas stationsprojekt.

1. Presentation av Resenärerna. Riksorganisationen för Kollektivtrafikens konsumenter

- Resenärerna (<https://resenarerna.se/>) är Sveriges enda nationella intresseorganisation för kollektivtrafikens konsumenter.
- Resenärerna omfattar regionala resenärsnätverk och organiserar därutöver enskilda resenärer. Exempel på resenärsnätverk är TiM-pendlare.
- Resenärerna är medlem av Sveriges Konsumenter, som är en sammanslutning av svenska konsumentorganisationer.
- Resenärerna representerar Sverige i paraplyorganisationen European Passengers Federation, som samlar europeiska resenärorganisationer.
- Resenärernas mål är en bättre och för kollektivtrafikresenären enklare kollektivtrafik.

2. Generella möjligheter till förbättringar för de som åker kollektivt. Resenärerna följer utvecklingen av kollektivtrafiken i Sverige och konstaterar att gällande dessa punkter finns stor förbättringspotential

Kollektivtrafiken utgör en viktig funktion i samhället och ambitionen måste av flera välkända skäl vara att en större andel av resorna görs med kollektivtrafik, cykel eller till fots. För att välja att åka kollektivt måste resenären tycka att det är **enkelt och attraktivt** att resa kollektivt.

Kollektivtrafiken i en region är en del av ett större transportsystem och behöver därför planeras utifrån ett såväl **lokalt, regionalt, interregionalt som nationellt** resandebehov.

Säkerställ att planeringen sker utifrån ett **resenärsperspektiv och att kollektivtrafikens resenärer involveras** tidigt i utvecklingsprocessen.

Regionens samverkan med **nationella myndigheter och angränsade regioner** krävs för att lyfta satsningar i nationella och regionala infrastrukturplaner, men också **gentemot kommunerna** genom att bistå och t.ex. peka på behovet av medel till kollektivtrafikens kringliggande infrastruktur, såsom gång- och cykelvägar till hållplatser och stationer.

Korta **restider och bytestider** är viktiga. Erfarenheter från många trafiksystem visar att resenärerna uppskattar taktidtabeller och reser mer då **taktidtabeller** införs. Dessa innebär att bussen/tåget avgår samma minuttal varje timme.

Det ska vara **enkelt att köpa biljett**, vare sig man reser dagligen eller gör enstaka resor. Främst för sällanresenärer måste det också vara **enkelt att få information om linjenät, kartor och tidtabeller**. Enkelheten är också speciellt viktig för att kunna attrahera nya kunder/resenärer.

Resenärer behöver tillgång till korrekt information och det ska gå att nå **kundtjänst och trygghetsjour via telefon under hela trafikdygnet**.

Ett för resenärerna mycket stort problem är att utformningen av biljettsystem, biljettregler, appar, benämningar, tidtabeller, kartor m.m. skiljer sig mycket åt mellan olika regioner och trafikföretag. Ett samarbete mellan regioner, trafikbolag för **mer likformade regler och informationer** är av mycket stor vikt för kollektivtrafikresenärerna.

På stationer/hållplatser måste bl.a. finnas tydlig information om **vilka som trafikerar stationen/hållplatsen** och hur de kan kontaktas. Resenärerna driver ett projekt då vi besöker stationer/hållplatser och ser på service, bytesmöjligheter, tillgänglighet, information mm. Se punkt 5 i detta yttrande.

3. Frågor i trafikförsörjningsprogrammet vi särskilt ombetts att besvara.

Målen i programmet. På flera ställen betonas vikten av att det skall vara enkelt att resa kollektivt. Det är mycket viktigt. Denna fråga är ofta avgörande för om den som har valmöjligheter för sin resa skall välja kollektivtrafiken. Viktigt är också, som nämns i rapporten, att bytespunkterna måste utvecklas. Ett bra exempel vad gäller utvecklingen av bytespunkter är den planerade samordningen av järnvägs- och busstationen i Hallstahammar.

Vad vi som organisation behöver göra. Det vi, Resenärerna, som organisation kommer att fortsätta med att framföra i alla sammanhang är vikten av att ta hänsyn till resenärernas behov och förväntningar. Dessutom kommer vi att framföra vikten av att det skall vara enkelt att resa kollektivt och att trafikutbudet i Västmanland på ett bra sätt ansluter till närliggande trafik. Resenärerna driver också ett stationsprojekt som vi gärna vill informera mer om. Se punkt 5 i detta yttrande.

4. Några kommentarer till trafikförsörjningsprogrammet för Västmanland.

Hela-resan-perspektivet berörs på flera ställen i trafikförsörjningsprogrammet. Det innebär att enkelt kunna komma till stationen/hållplatsen, få information, köpa biljett och komma på plats i fordonet. Denna fråga berörs på flera ställen i programmet vilket vi tolkar som att frågan kommer att få stort fokus i det kommande arbetet. Det ser vi mycket positivt på.

Kopplingen mellan olika trafikslag och olika trafikoperatörer. Denna fråga berörs också på flera ställen i programmet vilket vi uppskattar. Det gäller information, tidtabeller, hänvisningar till hållplatslägen m.m. Det enkla exempel vi beskriver i slutet på detta stycke visar att åtgärder behövs.

Biljettsamverkan sid 9, 17 m.fl. Det är viktigt att biljettsamverkan utvecklas, men även samverkan vad gäller tidtabellerna måste bli bättre. Ett exempel är att väntetiden i Västerås en resa Fagersta-Stockholm ibland kan vara över 30 minuter vilket resenärerna inte uppskattar.

Digitalisering sid 17. Digitaliseringen kan ha stor betydelse för kollektivtrafikens framtid. Dock måste den digitala informationen samordnas, så att informationen blir lika utformad hos olika operatörer. En snabb översikt visar att över 30 olika appar med olika utformning finns idag för kollektivtrafiken och det gör det inte enkelt för resenären att resa runt i Sverige.

Fritidsresor blir allt viktigare sid 31. Denna utveckling understryker att information om kollektivtrafik måste bli bättre, då det kommer att vara flera sällanresenärer, dvs resenärer som inte känner till de lokala förhållandena.

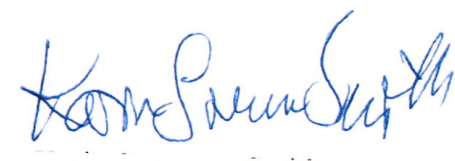
Vi vill ge exempel på ett problem som en ny och ovan resenär fått som ville åka Västerås-Sala och sökt sin resa på VL. Då visas bara resealternativen med buss. Samma gäller t.ex Västerås-Fagersta och Västerås-Dingtuna. Även tågalternativen måste visas för resenären. Särskilt för resor internt i Västmanland och som erbjuds av bolag vilka delvis ägs av Västmanland, dvs både Mälardalstrafik och Tåg i Bergslagen.

5. Resenärernas stationsprojekt

Stationer/hållplatser är kollektivtrafikens skyltfönster. Där börjar resan och där byter resenären mellan olika resesätt. Där är det mycket viktigt med bra information och service. För att uppmärksamma för resenären bra stationer utser Resenärerna varje år "Årets Station". Förra året 2025, som var 4:e gången årets station utsågs, fick Landskrona utmärkelsen. Som underlag för vår utmärkelse har vi besökt stationerna och sett på service, bytesmöjligheter, tillgänglighet, information mm.

När Resenärerna för några år sedan startade stationsprojektet besökte vi alla RKM, inklusive Västmanland, och informerade om vad vi kommit fram till gällande vad resenärerna förväntar sig och behöver samt hur det ser ut på stationerna. Vi återkommer gärna med uppdaterad information.

Lund den 2 februari 2026

Ordförande Resenärerna
Karin Svensson Smith

Kontaktperson
Olle Ek, olle.ek@resenarerna.se, 070 5526628